

Duifvriendelijke duivensport heeft toekomst!

Feestelijke opening en mini-symposium
Logistiek Duivencentrum Nishoek, Zeeland
zaterdag 19 maart 2011

Albert Winkel

werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven

Even voorstellen...

Inhoud

1. Wie is de WOWD?
2. Wat doet de WOWD?
3. Waarom zo'n commissie?
4. Projecten en klussen in vogelvlucht
5. Wat is bereikt?
6. What's left?
7. Vragen en discussie

1. Wie is de WOWD? (1/13)

**Leo van
der Waart**

Scientific editor

- Virologie
- Vaccinaties
- Regelgeving
- Lid Veterinaire Commissie FCI

**Koos
Gaiser**

Onderzoeker
immunologie

- Verzorging
- Lossingen
- Immunologie
- 'kritische denker'

**Geert van
Oortmerssen**

Bioloog/geneticus

- Meteorologie
- Genetica
- Gedrag
- 'doorgewinterde wetenschapper'

**Hans van
der Sluis**

Dierenarts

- Duiven-
geneeskunde
- Veterinair
Adviseur NPO
- Groot netwerk

**Albert
Winkel**

Onderzoeker
veehouderij

- Adaptatie-
fysiologie
- Verzorging
- Vervoer
- Lossingen

Wetenschappers, maar in de eerste plaats duivenliefhebbers!

2. Wat doet de WOWD? (2/13)

- Kennis over 'duivenwelzijn' boven water krijgen:
  - zelf onderzoek doen
  - anderen onderzoek laten doen
  - wetenschappelijke literatuur bijhouden
  - wetenschappelijke contacten onderhouden

*Samen-
werking
met:*

- Gevraagd en ongevraagd adviseren van de NPO:
  - bij reglementering en beleidsontwikkeling
  - bij incidenten (extreem weer, dierziekten, etc.)

3. Waarom zo'n commissie? (3/13)

- Sinds '90 steeds meer aandacht voor het dier
- 1992: Gezondheids- en welzijnswet voor dieren
- 2009: nieuwe 'Wet Dieren', nu in Eerste Kamer
- Opkomst: Dierenbescherming, Wakker Dier, Partij v.d. Dieren, Dierenambulance, Animal cops
- Ontwikkelingen
  - verbod op: *sportvissen met levend aas (1997), legbatterij (2012), nertsenhouderschap (2024), ...*
  - kritiek op: *hengelsport, jacht, onverdoofd castreren, dierproeven, antibioticagebruik veehouderij, Kievitseieren zoeken, megastallen, circussen en dierentuinen, ...*

3. Waarom zo'n commissie? (4/13)

... en soms ook kritiek op de duivensport:

Enkele voorbeelden:

Eind jaren '90: vermeende bijdrage duivensport aan stadsduivenproblematiek

2001: Tweede-Kamervragen over 'tikkend ei' aan minister LNV

2008-2010: verliezen van duiven van eenhoksraces

Juni 2010: maatschappelijke druk om vluchten af te gelasten bij hitte

2010: kritische analyse duivensport in Rapport 'Ongerief bij gezelschapsdieren'

landbouw, natuur en voedselkwaliteit

<Terug naar overzicht

Tikkend ei voor wedstrijdduiven

Kamerstuk | 16-11-2001

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

oms kenmerk: TRCJZ/2001/15275
datum: 16-11-2001
onderwerp: Tikkend ei voor wedstrijdduiven TRCDEP/2001/1002

Geachte Voorzitter,

Hierbij doe ik u toekomen de antwoorden op de vragen gesteld gebruik van een tikkend nep-ei bij wedstrijdduiven.

1
Ja

2
Op mijn departement worden geen gegevens bijgehouden met b wedstrijdduiven dat jaarlijks niet terugkeert op het hok of doodt Nederlandse Postduivenhouders Organisatie (NPO) is er in 1995 werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven naar het terugkeert van wedstrijdduiven. Dit onderzoek is speciaal naar deze categorie de meeste duiven de vlucht niet voltooien. Uit dit ongeveer 24,6 procent van de wedstrijdduiven niet terugkeert of jaarlijks wordt gelost, ligt rond de 12.000.000. Uit het onderzoek het verliespercentage wordt veroorzaakt door ongelukken onderdraden of vallen ten prooi aan roofvogels. Niet alle duiven die ni Een groot gedeelte van de jonge duiven keert niet terug omdat z partner vinden. Slechts een gering aantal duiven overlijdt ten ge zijn de afstand, die kan oplopen tot 1200 kilometer, en de weers belangrijke oorzaak.

3
Met nepmiddelen zoals het Tic Tac Pigeon Egg wordt gepoogd in duiven. Deze middelen worden in de duivensport gebruikt om de verhoogen. Tot op heden is mij niet gebleken dat het inzetten van Indien er zich toch excessen voordoen waarbij het welzijn van d dat er sprake is van dierenmishandeling, zal ik uit hoofde van a

4
Volgens de NPO gaat het in de Nederlandse duivensport vooral o met bekera na een gewonnen competitie of na een belangrijke v zozeer gaan om het prijzengeld van de wedvluchten, maar meer om de bekendheid en verkoop van goed presterende duiven. Uit de informatie van het NPO blijkt voorts dat d mogelijkheid bestaat om met wedstrijdduiven ook geld te poulen. Volgens de NPO zou het in Nederland bij deze poules om geringe bedragen gaan.

- 21/10/08: Schande: 1600 jonge duiven gesneuveld in duivenwedstrijd

De Dutch Open, een race met duizenden jonge duiven en een prijzenpot van €100.000,-, die afgelopen Dierendag werd gehouden, heeft naar schatting aan zo'n 1600 vogels het leven gekost. Een groot deel van de jonge dieren is door een besmettelijke ziekte vóór de wedstrijd overleden. De Nederlandse Dierenbescherming heeft de Dierenbescherming verzocht om onderzoek te doen naar de oorzaken van de dood van deze duiven. De Dierenbescherming heeft de Dierenbescherming verzocht om onderzoek te doen naar de oorzaken van de dood van deze duiven.

van zo'n g
leggen?

Weblog Frank Dales » 2008» December - Windows Internet Explorer

http://weblog.dierenbescherming.nl/?m=200812

Weblog Frank Dales » 2008» December

DEC 10 250.000 dode duiven

Algemeen

Eind oktober maakten wij melding van een trend in de duivensport, wa aantallen jonge duiven in een hok worden gestopt en waarbij erg veel v vallen: de zogenaamde éénhoksraces. Meer specifiek berichten wij ov Open, waarbij maar liefst 1600 duiven omkwamen. Daarnaast wordt er s stvig gegokt op dit soort races, iets waar wij toen ook op gewezen he minister Hirsch Ballin van Justitie inmiddels een verbod over heeft uitg

Rapport 374

Ongerief bij gezelschapsdieren

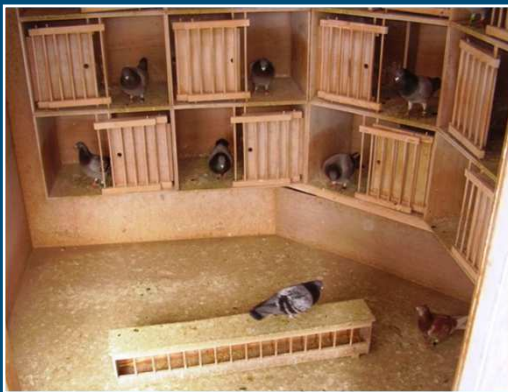
Inventarisatie en prioritering en mogelijke oplossingsrichtingen

Juni 2010

3. Waarom zo'n commissie? (5/13)

- Standpunt Ministerie EL&I (LNV): *zelfregulering* NPO zelf onderzoek doen + maatregelen nemen
- Maatschappelijke kritiek zou niet nodig moeten zijn; we zijn immers duivenliefhebbers
- Liefhebber + organisatie samen verantwoordelijk voor duivenwelzijn door 'de keten' heen:

thuis op het hok...

tijdens het vervoer...

tijdens de vlucht...

4. Highlights in vogelvlucht (6/13)

Begin '90	Oprichting WOWD, o.a. door Hans van der Sluis
1992 - 1995	Promotiestudie Jos Gorssen (Wageningen Univ.) 'Klimaatbehoeften van postduiven tijdens transport'
1997	Onderzoek Harry de Groot (Wageningen Univ.) 'Voorstudie naar ... afwijkende vluchtprestaties'
1998	Meewerken aan Regl. Oneig. Gebruik van Middelen
1999	Landelijke enquête 'verliezen jonge duiven' (WOWD en Hogeschool Van Hall Larenstein)
1999 - 2000	Artikelenserie NPO-blad 'Duivenpost' 'Over het welzijn van duiven en aanverwante zaken'
2000 - 2002	Klimaatmetingen in duivenwagens (Wageningen Universiteit, Afdeling 11 en WOWD)
2002	Inventarisatie Nederlandse duivenwagens

4. Highlights in vogelvlucht (7/13)

- 2002 - 2003 Meewerken aan Reglement Vervoer en Lossingen
- 2003 - 2004 Ondersteuning NPO tijdens Vogelgriep uitbraak
- 2004 - 2006 Praktijkexperimenten met Katholieke Univ. Leuven
'Effecten hittestress op thuiskeer van jonge duiven'
- 2007 Onderzoek massale verliezen Pithiviers (21 mei),
Orléans (10 juni) en de 'Duitsland-vluchten' (21 juli)
- 2002 - 2008 WIS en WAS onderzoek
'Effecten van weerselementen, aardmagnetische
verstoringen en andere factoren op de thuiskomst
van postduiven van 287 wedvluchten (2002-2005)'
- 2010 Rapport met inhoudelijke reactie op onderzoek:
'Ongerief bij gezelschapsdieren', par. 6 Duiven
- 2011 Opnieuw inventarisatie Nederlandse duivenwagens

4. Highlights in vogelvlucht (8/13)

- Alle onderzoek sinds 2 jaar op website NPO: (*www.npo.nl – Achtergrond – Bijdragen van de WOWD*)

Publicaties WOWD — npo - Windows Internet Explorer

http://www.npo.nl/achtergrond/bijdragen-van-de-wowd/rapporten-en-bestanden/publicaties-wowd

Nederlandse Postduivenhouders Organisatie

Website doorzoeken zoeken

Verzenden Afdrukken

home → achtergrond → bijdragen van de wowd → rapporten en bestanden → publicaties wowd

Publicaties WOWD

De werkgroep schrijft regelmatig artikelen, rapporten en notities over nieuwe onderzoeksresultaten en adviezen. Hieronder vind u een overzicht van alle publicaties. De meest recente publicaties staan bovenaan, de oudste onderaan. Klik op de titel om het te openen in PDF formaat.

- Winkel, A., G. van Dijk, J.F. Gaiser, W. Kuil, R. Marinus-Jochems, G.A. van Oortmerssen, J. van der Sluis, L.W. van der Waart, 2008. Effecten van weers-elementen, aardmagnetische verstoringen en andere factoren op de thuiskomst van postduiven van 287 wedvluchten (2002-2005). Onderzoeksrapport van de Nederlandse Postduivenhouders Organisatie n.a.v. het 'WIS en WAS onderzoek'. 108 p.
- Winkel, A. en G. van Dijk, 2007. Wat ging er mis tijdens 'de Duitsland-vluchten' van 20 en 21 juli 2007? Neerlands Postduiven Orgaan, nr. 44 van 2 november 2007, p. 19-24.
- WOWD, 2007. Waarom kende de vlucht Pithiviers op zaterdag 19 mei een rampzalige thuiskomst? Neerlands Postduiven Orgaan, nr. 30 van 27 juli 2007, p. 41-43.
- WOWD, 2007. 'Warum der Flug am 19. Mai 2007 ab Pithiviers einen katastrophalen Verlauf genommen hat'. Brieftauben-sport International, 12. Jahrgang, Heft nr. 137, August 2007, p. 19-22.

ZWAARDUIVEN HOUDEN

Uitzending gezien? Uitzending gemist?
Vragen? Lid worden?
Klik **hier** voor meer informatie.
Of bel direct: 0318-559709

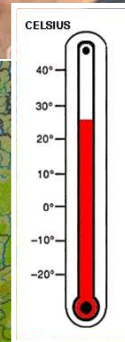
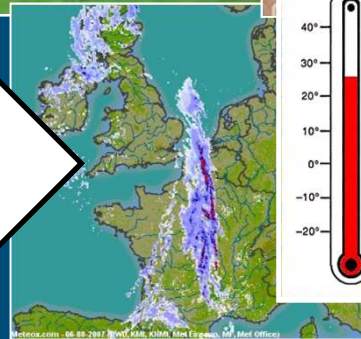
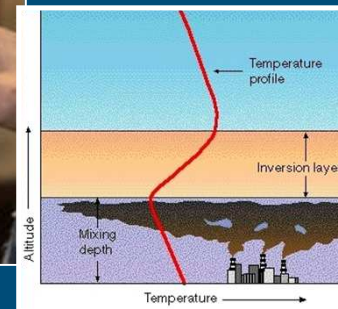
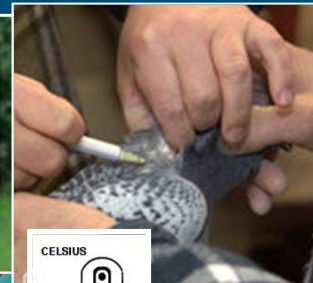
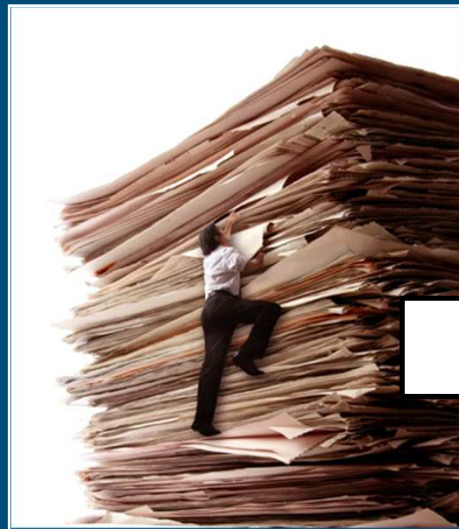
Vlucht naar de toekomst

http://www.npo.nl/achtergrond/bijdragen-van-de-wowd

5. Wat is bereikt? (9/13)

- Kennis genereren kostbaar en tijdrovend
- NPO, WOWD en IWB kenniskoploper in Europa
- Bestuurders wisselen; vaak niet op de hoogte
- Van kennis naar beleid en toepassing!

5. Wat is bereikt? (10/13)

Vooropgesteld: duif geniet i.v.m. andere gezelschapsdieren rond thuishok hoge mate van welzijn, vertonen natuurlijk gedrag, etc.

Ontwikkelingen in de duivensport tot anno 2011:

- 'welzijn van duiven' en 'de maatschappij' meer in beeld
- gebruik corticosteroïden e.d. behoort tot verleden
- afstandsbepierking jonge duiven in Wedvluchtreglement
- duivenwagenpark in veel Afdelingen gemoderniseerd
- meer kennis en aandacht rondom weersomstandigheden, lossingen en verliezen
- verbod NPO op eenhoksraces in Nederland
- goede relaties Bestuur NPO, Bureau NPO en WOWD met overheid en kennisinstellingen

6. What's left? (11/13)

Actiepunten uit WUR/LNV-rapport 'ongerief bij gezelschapsdieren' en visie commissie WOWD:

1. Verliezen (jonge) duiven minimaliseren:

- *Centrale coördinatie en professionalisering van vlieglijnen, analyse meteogegevens en beslissingen*
- *Monitoren van thuiskomsten en vluchtomstandigheden in database*
- *Altijd analyse na slechte vlucht: leren van fouten*
- *Totale jonge-duivenspel (vliegprogramma, vlieglijnen, vervoer, verzorging) kritisch nalopen en herinrichten*

2. Verminderen ondeskundig of blind antibioticagebruik, focus op preventief onderzoek en eigen afweer

3. Voorlichting t.a.v. wildgroei in wondermiddeltjes en voedingssupplementen met ongefundeerde claims

datum	tijd	status	...
2012-01-01	08:00	aan	...
2012-01-01	08:15	aan	...
2012-01-01	08:30	aan	...
2012-01-01	08:45	aan	...
2012-01-01	09:00	aan	...
2012-01-01	09:15	aan	...
2012-01-01	09:30	aan	...
2012-01-01	09:45	aan	...
2012-01-01	10:00	aan	...
2012-01-01	10:15	aan	...
2012-01-01	10:30	aan	...
2012-01-01	10:45	aan	...
2012-01-01	11:00	aan	...
2012-01-01	11:15	aan	...
2012-01-01	11:30	aan	...
2012-01-01	11:45	aan	...
2012-01-01	12:00	aan	...
2012-01-01	12:15	aan	...
2012-01-01	12:30	aan	...
2012-01-01	12:45	aan	...
2012-01-01	13:00	aan	...
2012-01-01	13:15	aan	...
2012-01-01	13:30	aan	...
2012-01-01	13:45	aan	...
2012-01-01	14:00	aan	...
2012-01-01	14:15	aan	...
2012-01-01	14:30	aan	...
2012-01-01	14:45	aan	...
2012-01-01	15:00	aan	...
2012-01-01	15:15	aan	...
2012-01-01	15:30	aan	...
2012-01-01	15:45	aan	...
2012-01-01	16:00	aan	...
2012-01-01	16:15	aan	...
2012-01-01	16:30	aan	...
2012-01-01	16:45	aan	...
2012-01-01	17:00	aan	...
2012-01-01	17:15	aan	...
2012-01-01	17:30	aan	...
2012-01-01	17:45	aan	...
2012-01-01	18:00	aan	...
2012-01-01	18:15	aan	...
2012-01-01	18:30	aan	...
2012-01-01	18:45	aan	...
2012-01-01	19:00	aan	...
2012-01-01	19:15	aan	...
2012-01-01	19:30	aan	...
2012-01-01	19:45	aan	...
2012-01-01	20:00	aan	...
2012-01-01	20:15	aan	...
2012-01-01	20:30	aan	...
2012-01-01	20:45	aan	...
2012-01-01	21:00	aan	...
2012-01-01	21:15	aan	...
2012-01-01	21:30	aan	...
2012-01-01	21:45	aan	...
2012-01-01	22:00	aan	...
2012-01-01	22:15	aan	...
2012-01-01	22:30	aan	...
2012-01-01	22:45	aan	...
2012-01-01	23:00	aan	...
2012-01-01	23:15	aan	...
2012-01-01	23:30	aan	...
2012-01-01	23:45	aan	...
2012-01-01	00:00	aan	...

6. What's left? (12/13)

“... Het huis van de duivensport is niet toe aan een beetje achterstallig onderhoud, maar aan een grondige renovatie...”

“... Hoe zou de duivensport eruit zien als we vandaag opnieuw zouden beginnen...?”

Stelling: *Vlucht naar de toekomst* biedt een unieke kans om ons plezier in duiven, sport en spel te combineren met maatschappelijke acceptatie, dierwelzijn en minimale verliezen van duiven

7. Vragen en discussie (13/13)

Vee bedankt voe julder aendacht!

